

ADVIES WERKPLAN REE PROVINCIE FRYSLÂN
GEBIED 1 - Terschelling

Jasja Dekker, 12-5-2020, Arnhem

In opdracht van de Faunabeheereenheid Fryslân heb ik de ‘werkplannen Ree’ van een ecologisch advies voorzien. Deze werkplannen zijn door gebiedscoördinatoren in samenspraak met de WBEs opgesteld in het kader van de provinciale Opdracht, d.d. 17 december 2019 (kenmerk 01717451) ten aanzien van het beheer van reeën. Dit advies is verwerkt door de werkgebiedcoördinator en weer aan mij voorgelegd. Ik heb het 1^e advies daarna aangevuld (gemarkeerd met V2: ...).

Bij het opstellen van de adviezen heb ik specifiek op de volgende zaken gelet:

- is er duidelijk sprake van een hotspot?
- wordt er ingezet op effectieve (volgens robuuste veldervaring of veldonderzoek) preventieve maatregelen?
- is het afwijzen van niet in te zetten preventieve maatregelen maar kiezen voor expliciet en duidelijk ecologisch onderbouwd?¹
- volgt de keuze voor afschotlocaties (afstand tot hotspot, habitat) uit de ecologie van de soort + lokale omstandigheden?
- is de ecologische kennis/uitgangspunten waarin de werkplannen vanuit wordt gegaan ook expliciet gemaakt?
- is de invulling gegeven aan het verzamelen van de informatie die nodig is voor het lerend beheren, op de daarvoor nodig ruimte- en tijdschaal (nauwkeurigheid)?

Het gaat hier om werkplan 1, die WBE Terschelling als beheergebied beslaat. Eerst bespreek ik de bovenstaande vragen, tot slot geef ik een aantal punten die niet onder die vragen vallen, dan wel van meer algemene aard zijn.

Is er duidelijk sprake van een hotspot?

Binnen de definitie die wordt gehanteerd is er sprake van hotspots. De definitie die in dit werkplan wordt gebruikt is expliciet opgenomen, en is vrij ruim: “Een locatie waar, gedurende de beheer-periode meerdere aanrijdingen met reeën plaatsvinden. Een Hotspot kan zich derhalve uitstrekken over meerdere kilometers (weggedeelte)”. Volgens deze definitie zou zelfs een wegdeel van 10 kilometer een hotspot kunnen zijn, mits daar binnen 1 beheerperiode meer dan 1 ree wordt aangereden. Uit de tekst blijkt echter dat deze definitie in dit werkgebied goed toepasbaar is, aangezien de aanrijdingen plaats vinden tot één beperkt gebied. Hoe groot dit gebied is en waar de slachtoffers zijn gevallen wordt echter niet getoond.

De trends en ontwikkeling van de aanrijdingen en de preventieve maatregelen worden alleen in de tekst genoemd, terwijl de FBE adviseert deze ook als kaart op te nemen.

---

¹ Deze vraag wordt natuurlijk alleen behandeld als er wordt gekozen voor het middel afschot.

Advies: neem een kaart op van de locatie het aantal slachtoffers en de genomen preventieve maatregelen.

V2: onduidelijk of dit is opgenomen

Wordt er ingezet op effectieve (volgens robuuste veldervaring of veldonderzoek) preventieve maatregelen?

Er is snelheid afgewaardeerd, er zijn waarschuwborden geplaatst, en er zijn wildspiegels geplaatst. De twee eerstgenoemde zijn bewezen effectief in het verminderen van aanrijdingen met wild.

Is het afwijzen van niet in te zetten preventieve maatregelen maar kiezen voor afschot expliciet en duidelijk ecologisch onderbouwd?

Nee, alternatieve maatregelen worden afgewezen zonder verdere onderbouwing of verwijzing naar onderzoek of veldervaring ("Er zijn geen andere, in redelijkheid te nemen maatregelen die het beoogde doel (stabiliseren van het aantal aanrijdingen, c.q. vermindering van het aantal aanrijdingen) kunnen bereiken. Althans, niet op korte termijn.")

Advies: geef aan waarom andere preventieve maatregelen hier niet toepasbaar zijn. Verwijs bijvoorbeeld naar de toolkit van het Faunafonds.

V2: verwerkt. Er wordt nu duidelijk genoemd dat er nog acties worden genomen, en geevalueerd, naast ondersteunend afschot.

Volgt de keuze voor afschotlocaties (afstand tot hotspot, habitat) uit de ecologie van de soort + lokale omstandigheden?

Enigszins. Er wordt betoogd dat alleen ingrijpen op de hotspot zelf, gezien de verplaatsingen van de dieren en de schaal van het werkgebied (een relatief klein, smal eiland) niet voldoende zal zijn om het aantal aanrijdingen te verminderen. Daarom wil men op het hele werkgebied populatiebeheer worden toegepast. Binnen het eiland wordt verder geen specificering aangebracht voor wat betreft de afschotlocaties.

V2: deze specificering is nu aangebracht.

Is de ecologische kennis/uitgangspunten waar in het werkplan van uit wordt gegaan ook expliciet gemaakt?

Ja.

Wordt er gewerkt volgens de zonering van 4 zones?

De FBE adviseert in het concept Faunabeheerplan Ree 2020-2024 het werkgebied te verdelen in vier zones:

1. locaties waar geen afschot gaat plaatsvinden vanwege het ontbreken van een directe relatie met de verkeersveiligheid;
2. locaties waar in het kader van de verkeersveiligheid een (al dan niet tijdelijke) nulstand wordt nagestreefd;
3. locaties waar in het kader van de verkeersveiligheid intensief afschot zal plaatsvinden;
4. locaties waar in het kader van de verkeersveiligheid het middel populatiebeheer op basis van dichtheid zo zorgvuldig mogelijk zal worden ingezet, om verspreiding naar hotspots of het ontstaan van nieuwe hotspots te voorkomen.

Impliciet wordt in het werkplan het gehele werkgebied ingedeeld in zone 4: er wordt op het hele eiland populatiebeheer ingezet.

V2: dit is nu expliciet gemaakt.

Is de invulling gegeven aan het verzamelen van de informatie die nodig is voor het lerend beheren, op de daarvoor nodig ruimte- en tijdschaal (nauwkeurigheid)?

Nee. Er wordt verwezen naar het concept Faunabeheerplan Ree 2020-2024, maar het verzamelen van de benodigde informatie wordt niet operationeel gemaakt in het werkplan.

Advies: maak expliciet wat er wordt vastgelegd, waar dit gebeurt, welke inspanningen worden gepleegd.

V2: dit is nog niet expliciet gemaakt.

Overige/algemeen

De situatie op Terschelling is complex. In de jaren 2014-2016 is afschot gepleegd, in flinke aantallen (60, 35, 77 dieren). In de jaren 2017-2019 is niet beheerd en nam de populatie (gemiddeld) toe, van 140 tot 153 reeën. Het aantal aanrijdingen nam in deze jaren echter aanrijdingen af (6, 1, 2 dieren per jaar). Een trend op zo'n korte reeks en bij zulke lage aantallen is echter lastig te berekenen. Interpretatie wordt bemoeilijkt doordat alleen het aantal aanrijdingen van voor deze 3 jaren niet wordt gegeven. De aantallen aanrijdingen (en het hotspotgebied) zijn zo klein dat kans een relatief grote rol speelt bij het gebeuren van een aanrijding. Die kans kan bij deze lage aantallen door veel andere factoren wordt beïnvloed dan alleen dichtheid.

Dat maakt de analyse van de trends en ontwikkelingen van aanrijden in deze vorm een zwakke basis voor de keuze voor afschot.

Het uitgangspunt voor de keuze voor gebiedswijde afschot lijkt te zijn dat de lage aantallen aanrijdingen een naijlend effect is van de lage stand door het beheer door afschot in voorgaande jaren, maar dat de populatie zonder afschot weer zal groeien en hierdoor het aantal aanrijdingen zal toenemen. Of er alleen rond het hotspotgebied wordt beheerd, en zo nee, waarom niet, wordt niet besproken.

V2: dit laatste is in de 2^e versie aangevuld

Daarbij wordt ook verwezen naar ondersteunend onderzoek. Het is echter belangrijk om beseffen dat de schaal bij die onderzoeken veel groter was (o.a. hele Veluwe, met dus een in absolute zin grotere populatie/meer wegen/hogere aantallen aanrijdingen, waarbij de invloed van lokale factoren tegen elkaar wegvallen).

Deze aanpak valt dan ook echt onder 'lerend beheren' en het is daarom van des te groter belang om de aanpak goed vast te leggen: waar (exact) wordt wat wanneer (op welke datum) geschoten, waar, wanneer gebeuren aanrijdingen, is de indruk dat dat beeld volledig is, welke acties worden ondernomen om alle aanrijdingen in beeld te krijgen. Dit zodat er echt geleerd kan worden van deze aanpak.

Advies: maak deze redenering explicieter en onderbouw deze met lokale gegevens en ervaring: wat waren de tellingen per jaar, hoeveel aanrijdingen waren er in de jaren waarin nog wel afschot werd gepleegd? Zo hoeft de lezer niet de geciteerde telrapporten te verzamelen om de redeneerlijn te volgen.

Geef duidelijk aan waar er wordt geschoten: alleen bij de hotspot, of verdeeld over het hele gebied.

V2: dit is verwerkt, maar wat er door wie gemeten gaat worden is hier niet expliciet gemaakt. Mijn advies blijft om dat in het werkplan vast te leggen.

Er wordt verwezen naar diverse onderzoeksrapporten, maar de bronvermelding ontbreekt in het werkplan.

Advies: neem bronvermeldingen op.

V2: De bronnen zijn nu goed te herleiden.